

LITERATURA COMPARADA: TRADICIÓ LITERÀRIA OCCIDENTAL I

(Codi: 28598)

PROFESSORA: LARA VILÀ
HORARI: DILLUNS I DIMECRES, 11.30-13 H.
SEGON SEMESTRE
6 CRÈDITS

TEMARI

BREU INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DE LA TRADICIÓ LITERÀRIA OCCIDENTAL

1. Vers una delimitació del concepte de tradició literària a l'occident llatí. Tradició literària i història literària. Transmissió textual i formació de la tradició literària. La recepció tardana.
2. Elements de continuïtat de la tradició literària: poètiques de la imitació. Literatures clàssiques i literatures vernacles: la formació del cànion en llengua vulgar. La intervenció ideològica: política educativa i censura religiosa.

1. L'èpica i l'imperi. Imitació virgílica en la tradició literària occidental. De l'èpica grecollatina a la èpica culta vernacle: el model virgilià. La recepció de l'*Eneida*. El model virgilià en l'èpica culta europea: catàlegs, profecies i ideologia imperial. Els últims descendents d'Eneas: els herois troians i la fundació nacional europea; les genealogies mítiques i la idea de la *translatio imperii*. El model de la *Farsàlia*. La *Farsàlia* com a contraescriptura de l'*Eneida* i la seva integració en la tradició èpica. La recepció tardana del model homèric a Europa.

Estudi específic: Virgili, *Eneida*; Lucà, *Farsàlia*; l'èpica del segle XVI

Lectures obligatòries: Virgili, *Eneida*, llibres I-VI i VIII. 625-731; Lucà, *Farsàlia*, llibre VI; fragments inclosos al dossier / Lectures aconsellades: Homer, *Iliada*; *Odissea*; L. de Camões, *Os Lusíadas*, IX. 21 ss (profecies de l'illa de Venus); Ariosto, *Orlando Furioso*, XV, 19-36 (profecia d'Andrònica). Iconografia i il·lustracions (Sebastian Brant i exemples inclosos al dossier).

2. Catàbasi i visions del més enllà. El descens *ad inferos* en l'èpica clàssica: els primers visitants mitològics de l'infern i el llibre sisè de l'*Eneida*. Visions i viatges al més enllà en la literatura cristiana. La visió apòcrifa de l'apòstol Sant Pau. Les visions de Gregori, Beda i Wetti. Recurrències en el marc de la visió o el viatge; els guies; els diàlegs; els encontres; el retorn. La geografia imaginària de l'infern. L'estructuració (moral i ficcional) de l'infern: virgílicisme en els inferns cristians. Les visions del paradís. La invenció del Purgatori i la configuració tripartita del més enllà. La *Divina Comèdia* i la tradició de viatges al més enllà de la literatura europea.

Estudi específic: Visions medievals llatines (selecció); Dante, *Inferno*.

Lectures obligatòries: *Visio Pauli*; *Visio Baronti* i *Visio Wettini*; Dante Alighieri, *Inferno*.
Iconografia i il·lustracions: Representació de l'infern i de Llucifer.

3. Literatura utòpica i teoria política en l'occident llatí. La ficció utòpica i la teoria política en l'occident llatí: els antecedents platònics. La *Utopia* de Thomas More: la tradició del diàleg (tradició platònica, tradició ciceroniana i tradició llucianesca); la presència de la nova literatura de viatges y del descobriment d'Amèrica; la presència agustiniana i monàstica; les tesis del reformisme cristià; la idea del món perdut: l'Edat d'Or; l'Arcàdia; el paradís terrenal. La recepció de More: les ciutats felices en el segle XVI (*La città felice*, *Civitas Solis*, *New Atlantis*). La distopia moderna.

Estudi específic: Thomas More, *Utopia*.

Lectures obligatòries: T. More, *Utopia*, llibre II. / Lectures aconsellades: F. Patrizi, *La città felice*; T. Campanella, *Civitas Solis*; F. Bacon, *New Atlantis*.

Iconografia i il·lustracions: la ciutat ideal. Il·lustracions d'*Utopia*.

4. L'ideal pastoral en la literatura europea. Convencions i models de la literatura pastoral europea (Teòcrit, Longo, Virgili). Les *Bucòliques* virgilianes. *Títir*: la interpretació biogràfica i política de l'Ègloga I. *Saturnia regna*: la interpretació messiànica de la ègloga IV i les seves reescriptures en la literatura europea. El mite de l'Edat d'Or. Mesianisme, gènere pastoral i interpretació política.

Estudi específic: Virgili, *Bucòliques*, I, IV.

Lectures obligatòries: Virgili, *Bucòliques*, I-X; lectures incloses al dossier / Lectures aconsellades: J. Sannazaro, *Arcadia*; T. Tasso, *Aminta*; Garcilaso, *Èglogas*; J. de Montemayor, *Los siete libros de la Diana*.

5. Tradició dramàtica: de la tragèdia clàssica a la tragèdia culta vernaclea. Unitat i discontinuïtat de la tradició tràgica occidental. Recepció tardana dels models grecs. La formació del cànon bizantí de tragèdia grega i la seva transmissió a occident. Models tràgics de la poètica aristotèlica: el model de Sòfocles en el neoaristolisme europeu. Lectures neoaristotèliques de l'*Èdip Rei*. La recuperació d'Eurípides: el *Philosophus tragicus*. Sèneca en la tragèdia europea: el senecisme isabelí. Sèneca i els models de la tragèdia de venjança i la tragèdia de sang.

Lectures obligatòries: Sòfocles, *Èdip Rei*. / Lectures aconsellades: Sèneca, *Èdip rei*, *Les Troianes*; P. Corneille, *Oedipe*; J. Dryden, *Oedipus*; Voltaire, *Oedipe*. Eurípides, *Hècuba*; H. Pérez de Oliva, *Hécuba triste*.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Anselmi, G., *Mapas de la literatura europea y mediterránea*, Barcelona, Crítica, 2002.
- Boitani, Piero, *La sombra de Ulises. Imágenes de un mito en la literatura occidental*, Península, Barcelona, 2001.
- Bolgar, R. R., ed., *The Classical Heritage and Its Beneficiaries*, Cambridge, 1954.
- Cardini, Franco, *Los Reyes Magos. Historia y leyenda*, Barcelona, 2001.
- Curtius, E. R., *Literatura europea y edad media latina*, México, 1983.
- Chaytor, H. J., *From Script to Print: An Introduction to Medieval Vernacular Literature*, Cambridge, 1955.
- Eisenstein, E. L., *The Printing Revolution in Early Modern Europe*, Cambridge, 1983.
- Grafton, Anthony, *Falsarios y críticos. Creatividad e impostura en la tradición occidental*, Barcelona, 2001.
- Highet, G., *The Classical Tradition. Greek and Roman Influences on Western Literature*, Oxford, 1949. / *La tradición clásica*, México, 1949.
- Lida de Malkiel, M. R., *La tradición clásica en España*, Barcelona, 1975.
- Ong, W. J., *Orality and Literacy*, London, 1982.
- Reynolds, L. D. & Wilson, N., *Copistas y filólogos*, Madrid, 1986.
- Rico, Francisco, *El pequeño mundo del hombre*, Madrid, 1988.
- , *El sueño del humanismo. De Petrarca a Erasmo*, Alianza, Madrid, 1993.
- Seznec, J., "Tradition littéraire. Point de vue occidental", *Proceedings of the IVth Congress of the ICLA*, The Hague & Paris, 1966, I, 964-972.

La bibliografia específica es lliurarà durant el curs.

AVALUACIÓ

Els procediments d'avaluació de l'assignatura s'exposaran el primer dia de classe.